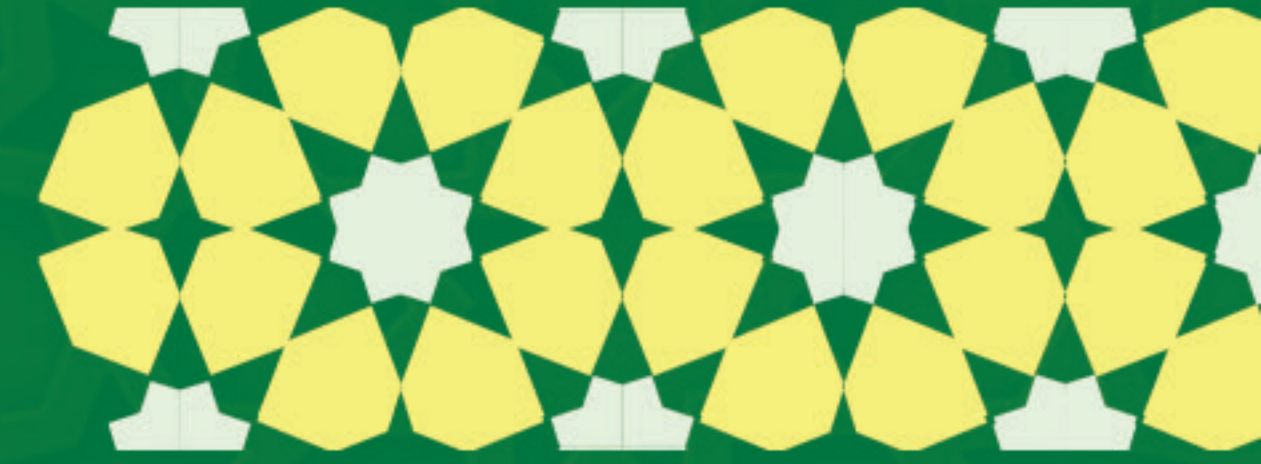
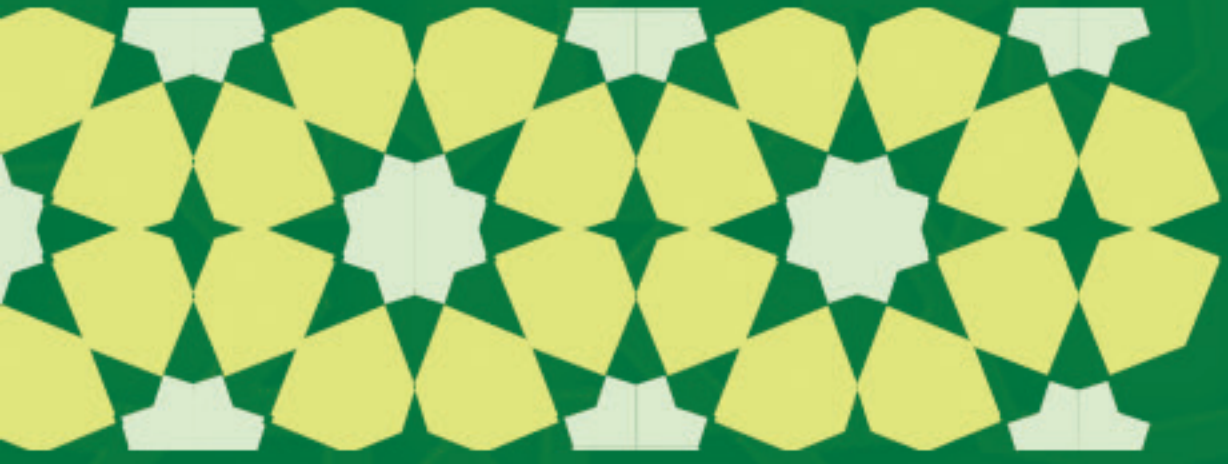

ÇEVRE BİLİNCİ VE TÜKETİM AHLAKI

Bize verilen nimetlerin farkında mıyız?

Yüce Yaraticısı tarafından en güzel şekilde yaratılan insanın aynı zamanda hayatını devam ettirebilmesi için kendisine Rabbi tarafından birçok nimetler bahşedilmiştir. Peki, insan bu nimetlerin ne kadar farkındadır? Kıymetini ne kadar bilmektedir? Kur'an-ı Kerim'de buyurulduğu üzere: *“O size istediğiniz her şeyi verdi. Allah'ın nimetlerini saymaya kalksanız başa çıkamazsınız. Şu bir gerçek ki insanoğlu çok zalim, çok nankördür.”* (İbrâhîm,14/34) ayetiyle Cenâb-ı Hak bizlere verilen sayısız nimetler üzerinde düşünmeye ve şükretmeye davet ediyor olamaz mı?

Elbette bu nimetlerin başında her şeyiyle insanın hizmetine sunulan çevre gelmektedir.

İnsanoğlu için çevre “*hayat*” demektir. Hayatın rengi, ahengi, dirliği, bütünlüğü demektir. Varlığın devamı, Allah’a ulaşmanın imkânı demektir.

İnsanın bir *çevre içinde*,
bir *çevreyle birlikte*,
bir *çevreye muhtaç* yaratılması “tesadüf değildir.”
Yüce Yaraticımız buyurur ki,
“*Biz yeri, göğü ve arasındakileri oyun olsun*
diye yaratmadık.” (Enbiyâ 21/16)

İnsan ile çevre arasında döngüsel bir ilişki vardır.

Hz. Peygamber (sav), bu çift yönlü ve daimi ilişkinin insana bakan yüzünü şöyle anlatır:

“Dört şey insanı mutlu eder: İyi huylu bir eş, geniş ev, iyi komşu ve sağlam binek. Dört şey de insanı mutsuz eder: Kötü komşu, kötü huylu bir eş, dar ev ve kötü binek.” (İbn Hanbel, Müsned, I/168)

Verilen her nimet sınırsızca tüketilmeli midir?

Malı, eşi, çocukları, makamı, bedeni, canı, yeryüzünün güvenliği, ıslahı, adaleti, barışı, tabiatın sağlığı Allah tarafından insana emanet edilmiştir. İnsan kendisine bahşedilen bu nimetleri emanet bilinciyle kucaklamalı tasarruf yetkisinin sadece kendisinde olmadığını bilerek hareket etmelidir.

Her istek ihtiyaç mıdır?

İnsan ihtiyaçları kadar tüketmeli ve her isteğini ihtiyaç olarak görüp israfa kaçmamalıdır. Denge ve itidal tavsiyesi yapılır Kur'an-ı Kerim'de:

“Ey Âdemoğulları! Her namaz kılacağınızda ziynetinizi takının (güzel ve temiz giyinin). Yiyin, için fakat israf etmeyin. Çünkü o, israf edenleri sevmez” . (Araf,7/31)

İsraf nedir?

İsraf; herhangi bir konuda aşırı gitme, doğru ve gerçek olandan sapma, meşrû sınırların ötesine geçme; imkânları ve sahip olunan değerleri, gerekli görülen yerler dışında veya gereğinden fazla harcama anlamına gelmektedir.

(Taberî, Câmiu'l-Beyân, Mısır 1374, VII, 272)

Dinin gayesi insana insanca yaşamayı, şahsiyetli ve erdemli bir hayat sürmeyi öğretmektir. Bu da aşırıktan ve israftan uzaktan durmayla mümkündür. Kur'an-ı Kerim'de bu dengeye şöyle işaret edilir: *"Onlar, harcadıklarında ne israf ne de cimrilik edenlerdir. Onların harcamaları, bu ikisi arası dengeli bir harcamadır."* (Mâide,5/87)

Dinimiz iktisatlı olmayı emretmiştir.

Tüketim ve harcamanın en aşağı derecesi cimrilik, ortası iktisat, aşırısı ise israftır. Allah israfı da cimriliği de haram kılmış, iktisatlı olmayı emretmiştir.

Sevgili Peygamberimiz, ömrü boyunca gösteriş ve kibirden uzak, mütevazı ve mutedil bir hayat yaşamıştır. Onun hayatının hiçbir safhasında aşırılık ve savurganlık yoktur. Konuşması, gülmesi, yeme-içmesi, giyim kuşamı hatta hüznü ve öfkesi bile mutedildir.

Merاسimlerimizde israftan sakınalım.

İnsanların makul ölçülerde eğlenebileceği, bazı dinî ve millî duygularını canlı tutacağı, toplumsal birlikteliği perçinleyici törenleri elbette olacaktır. Ancak niteliği ve dayanağı ne olursa olsun, yapılan merasimlerde nasıl olsa ömürde bir kez olacak anlayışıyla başta israf olmak üzere her şey mubah görülmemelidir.

Düğünlerde aileler birbirini yormamalıdır.

Evlilik öncesi eş adaylarının ya da ailelerin birbirlerine karşı maddi talepleri, öne sürdükleri zor şartlar, aile yuvasının temellerini daha kurulmadan sarsan davranışlardır.

“Bir defa alınıyor, düğünden önce alınsın” gibi cümlelerin, bir araya gelip mutluluğu yakalamak isteyen çiftleri borç yükü altında ezebildiği unutulmamalıdır.

Hanelerimizde israfa dur diyelim!

İsrafın önemli bir bölümü hanelerde yapılmaktadır ve bireysel tüketim alışkanlıklarıyla ilgilidir. Dolayısıyla fertlerin tüketim ahlakını oluşturmak ailenin görevlerindedir. Çünkü toplumun temeli ve sürekliliği için vazgeçilmez bir unsur olan ailenin, pek çok fonksiyonu yanında bireyi eğitme, yetiştirme sorumluluğu da vardır.

Evlerimizde israf yüzünden çöpe giden ekmek, bilinçsizce ve boş yere kullanılan yığınla ilaç, ihtiyaç olmadığı halde tüketilen elektrik ve su sadece kişisel değil milli servetimizin israfıdır.

Oysa bu günlerin bir de yarınları, bu ülkenin bir de gelecek nesilleri vardır. Bugünün iştahına, zevk ve eğlencesine aldanan insan, yarınlarını tehlikeye atmıyor mu? O halde israfın önüne geçmek için en ufak bir lokmayı bile zayi etmemek gerekir. Ailemizde bu bilinç doğrultusunda bir tüketim ahlakı geliştirilmelidir.

Alışveriş çılgınlığına dur diyelim!

Günümüzde tüketimi destekleyen en önemli unsurlardan biri, alışveriş merkezleridir. Ailelerin birlikte geçirecekleri vakitler, alışveriş merkezlerine indirgemişse, tüketim kültürü aile bireylerine kolayca yerleşir. İsrafı tetikleyen bir etken olan alışveriş merkezleri ailelerin birlikte zaman geçireceği ilk yer olmamalıdır.

İsraf etme insaf et!

İnsan kendisine bahşedilen maddi manevi sayısız nimeti israf etmekten kaçınmalı nimetleri tüketirken insaf etmelidir. İhtiyacı kadar almalı, ihtiyacı kadar tüketmelidir. Çevresine duyarlı ve tabiata dost bir tüketici olmalı, çevre felaketlerinin azalmasına katkıda bulunmalıdır.

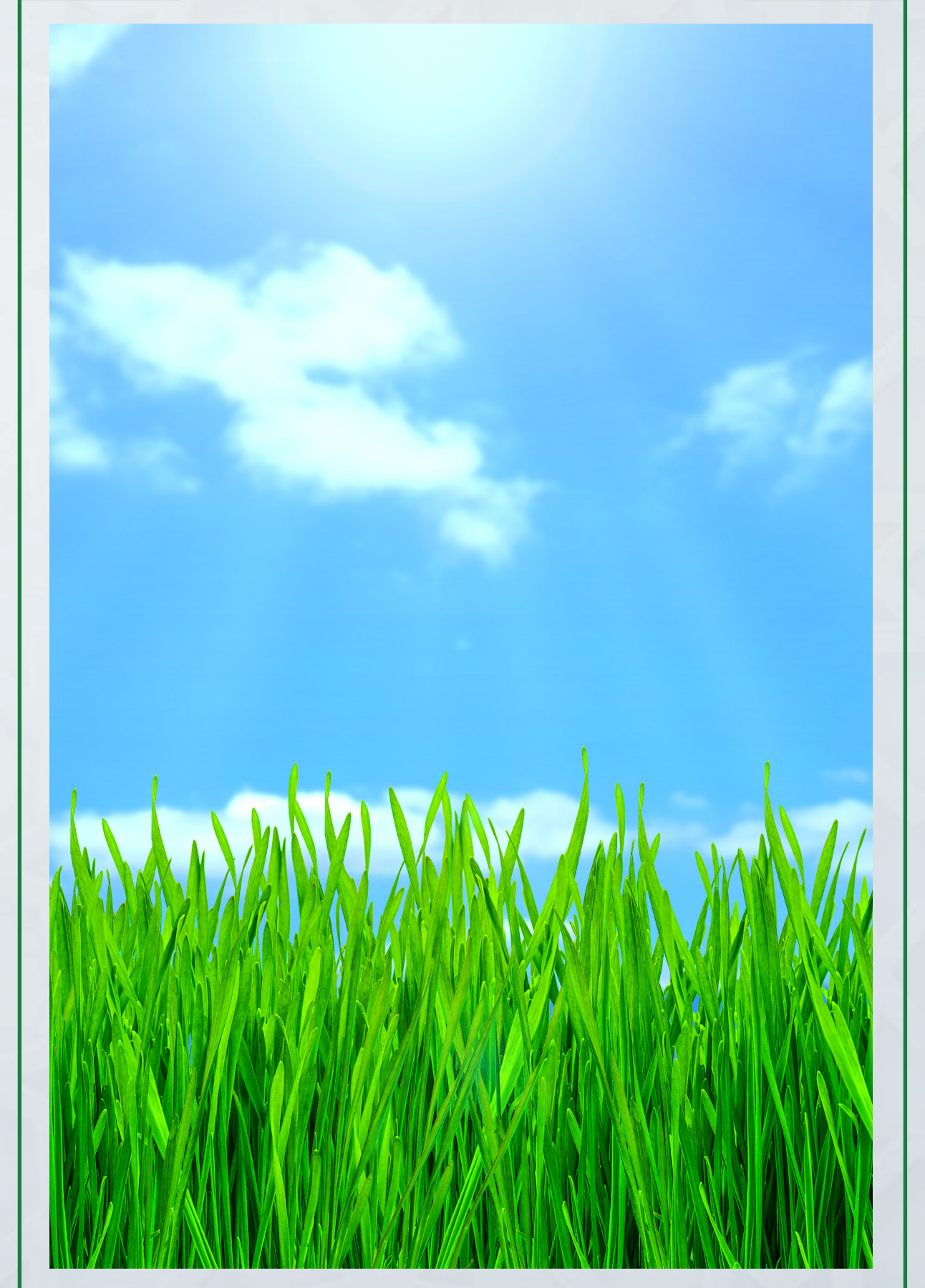

“Sıfır atık, sıfır israf”

Düşünmeden tüketmeye ve tükettiğiyle övünmeye teşvik edilen günümüz insanı, şuursuzca harcıyıp israf ettiğinde dünyanın dengesini bozmaktadır. Bu durumun aileden başlayarak çözüme kavuşması için her fert üzerine düşeni yapmalıdır.

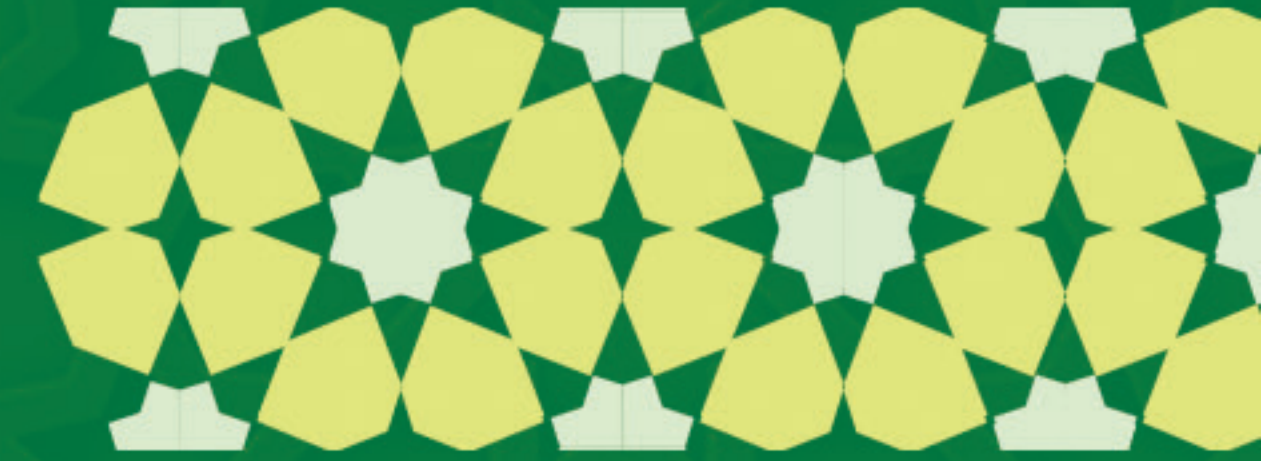
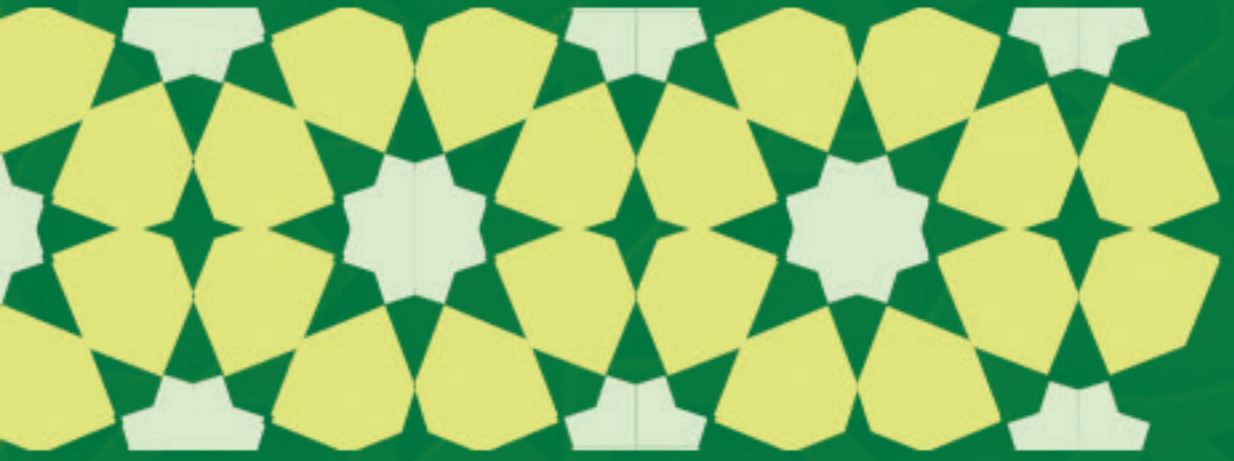

Çevre için ahlaki bir sorumluluk üstlenen ve emanet bilinciyle tüketen her insan, sıfır atık kampanyalarına katkı sağlayarak temiz ortamların ve yaşanılır bir çevrenin oluşmasına destek sunmalıdır. “Duyarlı tüketici” olmak, hem israfın önüne geçilmesi hem de çevre felaketlerinin azaltılması yolunda en kıymetli adımdır.

Mümin, tabiatı boyunduruk altına almayı ya da sömürmeyi değil, onun değerlerine ve ritimlerine ayak uydurmayı hedefleyen, güzel ahlaklı insandır. Çevre sorunlarının ve israfın çözüm anahtarı da işte bu insanın elindedir!

Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü